

Kontrola veřejné správy

Cevro institut vysoká škola

Cyril Svoboda

Osnova předmětu kontrola veřejná správy

- I. Obecné vymezení kontroly veřejné správy
- II. Parlamentní kontrola obecně
- III. Parlamentní kontrola podle zvláštních zákonů
- IV. Kontrola výkonné moci
- V. NKÚ
- VI. Kontrola správními orgány
- VII. Finanční kontrola veřejné správy
- VIII. Veřejný ochránce práv

Osnova předmětu kontrola veřejná správy

- IX. Kontrola veřejné správy veřejností
- X. Odpovědnost za způsobenou škodu
- XI. Soudní kontrola – správní soudnictví
- XII. Kontrola veřejné správy Ústavním soudem
- XIII. Střet zájmů
- XIV. Kontrola na úrovni EU

Obečné vymezení kontroly veřejné správy

Funkce kontroly veřejné správy

1. funkce poznávací
2. funkce zjišťovací
3. funkce porovnávací
4. funkce hodnotící
5. funkce nápravná

Dělení kontroly

- správní kontrola **vnitřní**
- správní kontrola **vnější**
 1. preventivní
 2. průběžná
 3. následná

Vnější kontrola veřejné správy

- kontrola vykonávaná **zákonodárným sborem**, respektive zastupitelskými orgány
- kontrola vykonávaná **Nejvyšším kontrolním úřadem**
- kontrola vykonávaná **správními orgány**
- kontrola vykonávaná na **základě podání občanů**
- kontrola vykonávaná prostřednictvím **Veřejného ochránce práv**
- kontrola **vykonávaná soudy**

Parlamentní kontrola

Parlamentní kontrola

- Zákonodárná moc v České republice náleží Parlamentu – tím se nevyčerpává jeho pravomoc
- Působení Parlamentu jinak než přijímáním zákonů – mimo **jiné kontrolní role**.
- Historicky - ústavní listina č. 121/1920 – parlament vykonával: „dozor na moc vládní a výkonnou“ (§ 54)

Působnost sněmovny

Sněmovna má právo:

1. **kontrolovat** činnost vlády,
2. jednat **o důvěře** vládě a
3. usnášet se na vyslovení nedůvěry vládě (§ 50 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu PS)

Vyslovení důvěry vládě

Vláda je odpovědna Poslanecké sněmovně

1. **Nově jmenovaná vláda** předstoupí do **30 dnů** po svém jmenování před **Poslaneckou sněmovnu** a požádá ji o **vyslovení důvěry**
2. Vláda může kdykoliv předložit Poslanecké sněmovně žádost o vyslovení důvěry.
3. Vláda je oprávněna žádat, aby Poslanecká sněmovna skončila **projednávání vládního návrhu** zákona do tří měsíců od jeho předložení, pokud s tím vláda spojí žádost o vyslovení důvěry

K přijetí usnesení o vyslovení důvěry vládě je třeba souhlasu **nadpoloviční většiny přítomných poslanců.**

Vyslovení nedůvěry vládě

- Návrh na vyslovení nedůvěry vládě může podat **písemně nejméně 50** poslanců. K projednání takového návrhu svolá předseda neprodleně schůzi Sněmovny.
- O žádosti vlády o vyslovení důvěry nebo o návrhu na vyslovení nedůvěry vládě se neprodleně vyrozumí poslanecké kluby a výbory. Po rozpravě se přistoupí k **hlasování podle jmen**.
- K přijetí usnesení, kterým se vyslovuje vládě nedůvěra, je třeba souhlasu **nadpoloviční většiny všech poslanců**.
- Odepře-li Sněmovna vyslovit vládě důvěru nebo jí vysloví nedůvěru, oznámí to předseda Sněmovny prezidentu republiky

Projednáání petic

- Každý má právo sám nebo společně s jinými **obracet se na státní orgány** se žádostmi, návrhy a stížnostmi ve **věcech veřejného** nebo jiného společného zájmu, které patří do působnosti těchto orgánů.
- Petice adresované **Sněmovně**, jejím **orgánům** a **funkcionářům** se doručí **petičnímu výboru**.
- O přijatých peticích, jejich obsahu a způsobu vyřízení **předkládá** petiční výbor Sněmovně **zprávy**.
- Podání, která nejsou peticemi, předá petiční výbor Kanceláři sněmovny, která je předloží věcně příslušným výborům nebo komisím anebo je postoupí příslušným úřadům nebo institucím. Pisatele o vyřízení nebo postoupení vždy vyrozumí

Vyšetřovací komise

- Na návrh nejméně **jedné pětiny všech poslanců (40)** může Sněmovna zřídit pro vyšetření věci veřejného zájmu vyšetřovací komisi.
- Předsedu a členy vyšetřovací komise, kterými mohou **být jen poslanci**, volí Sněmovna.
- Poslanec, který je členem vlády, nemůže být členem vyšetřovací komise.

Povinnost svědčit

- Každý je povinen na předvolání komise se dostavit ke komisi a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o věci, která má být vyšetřena, nebo o okolnostech důležitých pro vyšetření této věci.
- Svědek nesmí být vyslýchán tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl zproštěn této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má.

Parlamentní kontrola podle zvláštních zákonů

Kontrola zpravodajských služeb

Zpravodajské služby jsou státní orgány pro:

1. získávání,
2. shromažďování a
3. vyhodnocování

informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky

Stálá komise Poslanecké sněmovny pro kontrolu činnosti Bezpečnostní informační služby

- **Stálá komise Poslanecké sněmovny pro kontrolu činnosti BIS** podle zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.
- Kontrolní orgán se skládá z nejméně **7 členů**.
- Poslanecká sněmovna stanoví počet členů tak, aby byl zastoupen **každý poslanecký klub** ustavený podle příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí, za něž poslanci kandidovali ve volbách; počet členů je **vždy lichý**. Členem kontrolního orgánu může být pouze poslanec Poslanecké sněmovny.

Poslání BIS

BIS je zpravodajská instituce českého státu, která působí uvnitř jeho území. Oblasti, kterými se BIS zabývá, vymezuje zákon o zpravodajských službách ČR (č. 153/1994 Sb.).

Ředitele BIS jmenuje, **po projednání** ve výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu příslušném ve věcech bezpečnosti **vláda**.

Z výkonu své funkce je **ředitel** BIS **odpovědný vládě**, která ho též odvolává.

Stálá komise pro kontrolu činnosti Úřadu pro zahraniční styky a informace

- Na základě zákona č. 153/1994 o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, pro kontrolu činnosti tohoto Úřadu.
- Stálá komise pro kontrolu činnosti ÚZSI se skládá nejméně ze **7 členů**. Poslanecká sněmovna stanoví počet členů tak, aby byl zastoupen každý poslanecký klub ustavený podle příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí, za něž poslanci kandidovali ve volbách; **počet členů je vždy lichý**.
- Členem zvláštního kontrolního orgánu může být pouze poslanec Poslanecké sněmovny.

Základní poslání ÚZSI

- ÚZSI je zpravodajskou službou České republiky, jejímž prvořadým cílem, snahou a posláním je zabezpečovat pro **ústavní činitele a orgány státní správy České republiky včasné, objektivní a kvalitní zpravodajské informace**, které mají původ v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky.
- Smyslem práce ÚZSI je chránit Českou republiku **proti hrozbám**, kterými jsou **mezinárodní terorismus, proliferace (šíření) zbraní hromadného ničení** a jejich komponent, **ekonomická zločinnost** a **různé formy politického extremismu**.

Odpovědnost UZSI

Ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace jmenuje a odvolává **ministr vnitra** se souhlasem vlády.

Z výkonu své funkce je **ředitel** Úřadu pro zahraniční styky a informace **odpovědný ministru vnitra**

Stálá komise pro kontrolu činnosti Vojenského zpravodajství

- podle zákona č. 289/2005 Sb., o VOZ pro kontrolu této jednotné ozbrojené zpravodajské služby České republiky.
- Kontrolní orgán se skládá **nejméně ze 7 členů**. Poslanecká sněmovna stanoví počet členů tak, aby byl zastoupen každý poslanecký klub ustavený podle příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí, za něž poslanci kandidovali ve volbách; počet členů je **vždy lichý**.
- Členem kontrolního orgánu může být pouze poslanec Poslanecké sněmovny.

Základní poslání VOZ

- VOZ **shromažďuje a vyhodnocuje** zpravodajské informace, které jsou zásadní pro **zajištění obrany** České republiky.
- Ředitel VOZ předkládá kontrolnímu orgánu statut a vnitřní předpisy Vojenského zpravodajství, návrh rozpočtu a podklady potřebné ke kontrole jeho plnění, písemná zadání **úkolů uložených vládou** nebo **prezidentem republiky** a na jeho požádání zprávu o činnosti VOZ, zprávu o použití zpravodajských prostředků ve věcech a v případech, ve kterých VOZ svou činnost již ukončilo, a souhrnnou informaci obsahující zaměření a počet případů a věcí, v nichž je VOZ činné, vyjma případů a věcí při zabezpečování informací majících původ v zahraničí.

Odpovědnost VOZ

- Ředitele VOZ **jmenuje**, po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu příslušném ve věcech bezpečnosti, **ministr obrany** se souhlasem vlády.
- Z výkonu své funkce je ředitel Vojenského zpravodajství odpovědný **ministru obrany**, který ho též se **souhlasem vlády** odvolává

Orgán nezávislé kontroly zpravodajských služeb

Činnost zpravodajských služeb podléhá kontrole:

1. Vlády,
2. Poslanecké sněmovny a
3. Orgánu nezávislé kontroly zpravodajských služeb České republiky

Stálá komise pro kontrolu činnosti Finančního analytického úřadu

- na základě zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- Stálá komise pro kontrolu činnosti FAÚ se skládá z nejméně **7 členů**. Poslanecká sněmovna stanoví počet členů tak, aby byl zastoupen každý poslanecký klub ustavený podle příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí, za něž poslanci kandidovali ve volbách; počet členů je **vždy lichý**.
- Členem stálé komise může být pouze poslanec Poslanecké sněmovny.

Základní zdroj informací od FAÚ

FAÚ je správní úřad, který zajišťuje funkci finanční zpravodajské jednotky pro celou Českou republiku, především **pak plní funkci generálního státního orgánu pro sběr a analýzu obchodů, podezřelých ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti** nebo ze spojení s **financováním terorismu**.

Základní informací pro kontrolní orgán Poslanecké sněmovny je **zpráva o činnosti FAÚ za uplynulý rok**. Zpráva je podrobnější než zveřejňovaná výroční zpráva a při jejím projednávání mohou být uvedeny i informace o kauzách dosud neukončených orgány činnými v trestním řízení či daňovými orgány, případně i informace o nových trendech v páchání a odhalování trestné činnosti.

Stálá komise pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů

- na základě zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, zřizuje ke kontrole této Inspekce.
- Stálá komise Poslanecké sněmovny provádí **kontrolu činnosti Inspekce**, včetně kontroly použití **odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a použití sledování osob** a věcí podle trestního řádu.
- Kontrolní orgán se skládá z poslanců určených Poslaneckou sněmovnou.

Základní poslání GIBS

Hlavním předmětem činnosti GIBS je vyhledávat, odhalovat a vyšetřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl **spáchán trestný čin**, jehož pachatelem je **příslušník Policie ČR, celník, příslušník Vězeňské služby, příslušník inspekce anebo zaměstnanci těchto útvarů**.

Inspekce také provádí **zkoušku spolehlivosti** vůči protiprávnímu jednání uvedených příslušníků a zaměstnanců.

Navrhuje proti takové činnosti opatření a vydává **metodická doporučení** pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

Stálá komise pro kontrolu činnosti Národního bezpečnostního úřadu

- na základě zákona č. 412/2005 Sb., jako zvláštní kontrolní orgán Poslanecké sněmovny pro kontrolu činnosti NBÚ.
- Kontrolní orgán se skládá nejméně ze **7 členů**. Poslanecká sněmovna stanoví počet členů tak, aby byl zastoupen každý poslanecký klub ustavený podle příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí, za něž poslanci kandidovali ve volbách; počet členů je **vždy lichý**.
- Členem kontrolního orgánu může být pouze poslanec Poslanecké sněmovny.

Základní poslání NBÚ

- NBÚ je **orgánem moci výkonné**, byl zřízen zákonem č. 148/1998 Sb., o **ochraně utajovaných skutečností** a je ústředním **správním úřadem** pro ochranu utajovaných informací a bezpečnostní způsobilost.
- Uvedený zákon přesně vymezuje dokumenty a informace, které ředitel NBÚ této komisi standardně předkládá, a dokumenty a informace, jejichž předložení si komise může vyžádat.
- Jde zejména o **předkládání zprávy o činnosti NBÚ**, zprávy o jednotlivých bezpečnostních řízeních a o materiály týkající se rozpočtu NBÚ.
- Komise není oprávněna zasahovat do personálních pravomocí vedoucích pracovníků NBÚ a nahrazovat jejich řídicí činnost.

Stálá komise pro kontrolu činnosti Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost

- na základě zákona č. 205/2017 Sb., kterým se novelizoval zákon o kybernetické bezpečnosti, jako zvláštní kontrolní orgán Poslanecké sněmovny pro kontrolu činnosti NÚKIB.
- Poslanecká sněmovna **stanoví počet členů komise** tak, aby byl zastoupen každý poslanecký klub ustavený podle příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí, za něž poslanci kandidovali ve volbách; počet členů je **vždy lichý**.

Poslání NÚKIB

NÚKIB řeší problematiku **ochrany utajovaných informací v oblasti informačních a komunikačních systémů, kryptografickou ochranu**, působí jako koordinační orgán ve stavu kybernetického nebezpečí a rovněž vykonává působnost v oblasti veřejné regulované služby Evropského programu **družicové navigace Galileo**.

Ředitel NÚKIB předkládá kontrolnímu orgánu zprávu o činnosti Úřadu, návrh rozpočtu a podklady potřebné ke kontrole plnění rozpočtu Úřadu, vnitřní předpisy Úřadu a na vyžádání zprávu o jednotlivých kybernetických bezpečnostních incidentech z kritické informační infrastruktury, významných informačních systémů a informačních systémů základní služby.

Navigační systém Galileo

- Navigační systém Galileo je plánovaný autonomní evropský **Globální družicový polohový systém (GNSS)**.
- Jeho výstavbu zajišťuje Evropská unie (EU) reprezentovaná Evropskou komisí (EC) a Evropskou kosmickou agenturou (ESA).
- Plný systém bude sestávat z 30 družic (27 operačních + 3 záložní) obíhajících ve třech rovinách po kruhových drahách na střední oběžné dráze Země ve výšce 23 222 km.
- Systém Galileo má největší potenciál především **v dopravě** (letecká, silniční, železniční, námořní a říční, městská, atd.), přesto však nabízí široké využití i **v dalších oblastech**, kde zvýší bezpečnost, přesnost a komfort (energetický průmysl, bankovníctví, zemědělství, civilní ochrana, životní prostředí, stavebnictví atd.).

Stálá komise pro kontrolu poskytnutí údajů z centrální evidence účtů

- podle zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů.
- **Vytvoření, užívání a provoz centrální evidence účtů** je jedním z prostředků k odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů, zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti České republiky nebo Evropské unie.
- Správcem centrální evidence účtů vedených bankami, zahraničními bankami, které vykonávají svou činnost na území ČR prostřednictvím pobočky, a spořitelními a úvěrními družstvy pro jejich klienty je Česká národní banka.
- Ta předkládá kontrolnímu orgánu nejméně 2X ročně zprávu o poskytnutí údajů z centrální evidence účtů. O údaje z této evidence jsou oprávněny žádat pouze orgány činné v trestním řízení, FAÚ, orgány Finanční a Celní správy České republiky, nebo zpravodajské služby ČR.
- Kontrolní orgán se skládá z poslanců určených Poslaneckou sněmovnou

Centrální evidence účtů

- Zákon upravuje práva a povinnosti související s vytvořením, užíváním a provozem centrální evidence účtů jako jednoho z **prostředků** sloužících k **odhalování trestné činnosti** a **stíhání pachatelů** trestných činů, **zajištění významných hospodářských a finančních zájmů** a **bezpečnosti** České republiky nebo Evropské unie.
- Správcem centrální evidence účtů je **Česká národní banka**

Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací

- podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.
- Úkony dle § 88 a § 158d trestního řádu související s **odposlechy a sledováním osob** jsou důležitým nástrojem pro odhalování, prověřování a vyšetřování nejzávažnějších forem páchaní trestné činnosti, jako například zneužití pravomoci úřední osoby, korupce, organizovaného zločinu, drogové, násilné nebo mravnostní kriminality.
- Použití těchto úkonů však na druhé straně představuje významný zásah do lidských práv a svobod, zaručených Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod, proto je podrobena přísné parlamentní kontrole.
- Kontrolu provádí kontrolní orgán Poslanecké sněmovny v příslušných útvarech policie po předchozím vyrozumění ministra vnitra. Ministr vnitra předkládá kontrolnímu orgánu nejméně dvakrát ročně zprávu o použití zmíněných prostředků, jednou ročně analýzu použití úkonů a dále též na jeho žádost informace o použití těchto prostředků.
- Tím není dotčeno právo kontrolního orgánu požadovat informace a účast na jednání kontrolního orgánu od jiných osob.
- Kontrolní orgán se skládá z poslanců určených Poslaneckou sněmovnou.

Orgán nezávislé kontroly zpravodajských služeb

- Orgán nezávislé kontroly se skládá z **5 členů**, kteří jsou na návrh vlády voleni Poslaneckou sněmovnou na **dobu 5 let**.
- Vláda Poslanecké sněmovně navrhne vždy nejméně dvojnásobný počet osob, než je počet obsazovaných míst v orgánu nezávislé kontroly.
- Nikdo nemůže být členem orgánu nezávislé kontroly více než dvakrát za sebou.
- Funkce člena orgánu nezávislé kontroly je veřejnou funkcí

Oprávnění Orgánu nezávislé kontroly

- Orgán nezávislé kontroly je při výkonu své kontrolní činnosti oprávněn **požadovat** od zpravodajské služby všechny **potřebné informace** o její činnosti, které souvisejí s prováděnou kontrolou
- Má-li orgán nezávislé kontroly za to, že činnost zpravodajské služby protiprávně zasahuje do základních práv a svobod nebo porušuje zákon, je oprávněn **vyžadovat od ředitele příslušné zpravodajské služby potřebná vysvětlení**.

Kontrola výkonné moci

Státní rozpočet

- Poslanecká sněmovna určuje předpokládané příjmy a výdaje jako celkově, tak i v jednotlivých kapitolách státního rozpočtu
- Návrh zákona o státním rozpočtu a návrh státního závěrečného účtu podává **vláda**.
- Tyto návrhy projednává na veřejné schůzi a usnáší se o nich jen **Poslanecká sněmovna**.

Projednávání návrhu státního rozpočtu

- Vláda předloží návrh zákona o státním rozpočtu předsedovi Sněmovny nejpozději **tři měsíce** před začátkem rozpočtového roku.
- Předseda přikáže návrh zákona o státním rozpočtu k projednání **rozpočtovému výboru**.
- Součástí zákona o státním rozpočtu nemohou být změny, doplnění nebo zrušení jiných zákonů (přílepký).

První čtení návrhu zákona o státním rozpočtu

- Návrh zákona o státním rozpočtu uvede navrhovatel; po něm vystoupí zpravodaj rozpočtového výboru.
- Sněmovna v obecné rozpravě projedná v prvním čtení základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu, kterými jsou výše příjmů a výdajů, **saldo, způsob vypořádání salda, celkový vztah k rozpočtům vyšších územních samosprávných celků a obcí a rozsah zmocnění výkonných orgánů.**
- Sněmovna základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu schválí nebo doporučí vládě jejich změny a stanoví termín pro předložení nového návrhu.
- Schválí-li Sněmovna základní údaje návrhu zákona o státním rozpočtu, **nelze je během jeho dalšího projednávání měnit.**

Druhé čtení návrhu zákona o státním rozpočtu

- V druhém čtení uvede návrh zákona o státním rozpočtu navrhovatel. Po navrhovateli vystoupí zpravodaj
- O návrhu zákona o státním rozpočtu a usnesení rozpočtového výboru k němu se koná podrobná rozprava, v níž se předkládají pozměňovací, popřípadě jiné návrhy rozpočtového výboru

Třetí čtení návrhu zákona o státním rozpočtu

Ve třetím čtení se koná rozprava, ve které lze:

1. navrhnout pouze opravu legislativně technických chyb, gramatických chyb, chyb písemných nebo tiskových, úpravy, které logicky vyplývají z přednesených pozměňovacích návrhů, popřípadě
2. podat návrh na **opakování druhého čtení**.

Na závěr třetího čtení Sněmovna hlasuje o pozměňovacích, popřípadě jiných návrzích.

Poté se Sněmovna usnese, zda s návrhem zákona o státním rozpočtu vyslovuje souhlas.

Projednání návrhu státního závěrečného účtu

- Projednávání návrhu zákona o státním rozpočtu, návrhu státního závěrečného účtu, návrhů daňových zákonů a návrhů zákonů o poplatcích je **vždy veřejné**.

Interpelace

- Působnost sněmovny je **projednávat odpovědi vlády a jejích členů** na písemné interpelace poslanců zařazené na pořad schůze Sněmovny
- Každý poslanec má právo interpelovat vládu nebo její členy ve věcech **jejich působnosti**.
- Interpelovaní členové vlády odpovědí na interpelaci **do třiceti dnů** ode dne jejího podání.

Další kontrolní působnost sněmovny

1. navrhopvat prezidentu republiky **jmenování a odvolání prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu a**
2. **volit a odvolávat** členy Nejvyššího kontrolního úřadu

Komise Senátu

- Senát může **ze senátorů a dalších osob**, které nejsou senátory, zřizovat **stálé nebo dočasné komise** a stanovit jim úkoly.
- Komise se zřizují zejména tehdy, jedná-li se o úkoly dotýkající se působnosti více orgánů Senátu anebo o úkoly, které nejsou v působnosti žádného ze Senátem zřízených orgánů

Pravomoc obou komor Parlamentu

Parlament vyslovuje souhlas:

1. s **vysláním** ozbrojených sil České republiky **mimo území ČR**,
2. s **pobytem** ozbrojených sil **jiných států** na území ČR,
nejsou-li taková rozhodnutí vyhrazena vládě.

Pravomoc vlády

Vláda rozhoduje o **vyslání ozbrojených sil** ČR mimo území ČR a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR, a to nejdéle **na dobu 60 dnů**, jde-li o:

1. plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení,
2. účast na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je ČR členem, a to se souhlasem přijímajícího státu,
3. účast na záchranných pracích při živelních pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích.

Další pravomoc vlády

Vláda dále rozhoduje:

1. o **průjezdu** ozbrojených sil jiných států přes území ČR nebo o jejich **přeletu** nad územím ČR,
2. o **účasti** ozbrojených sil ČR na vojenských cvičeních **mimo území** ČR a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských cvičeních **na území** ČR.

Povinnost informovat vládu

Vláda o rozhodnutích:

- a. o vyslání ozbrojených sil ČR mimo území ČR a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR,
- b. o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území ČR nebo o jejich přeletu nad územím ČR
- c. o účasti ozbrojených sil ČR na vojenských cvičeních mimo území ČR
a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských cvičeních na území ČR

informuje neprodleně obě komory Parlamentu. Parlament může rozhodnutí vlády zrušit; ke zrušení rozhodnutí vlády postačuje nesouhlasné usnesení jedné z komor přijaté nadpoloviční většinou všech členů komory

Nouzový stav

Vláda může vyhlásit **nouzový stav** v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.

Je-li nebezpečí z prodlení, může vyhlásit nouzový stav **předseda vlády**. Jeho rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí nebo zruší.

Vláda o vyhlášení nouzového stavu neprodleně **informuje Poslaneckou sněmovnu**, která **může vyhlášení zrušit**.

Nejvyšší kontrolní úřad

Ústavní vymezení NKÚ

1. Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán. Vykonává kontrolu hospodaření se **státním majetkem a plnění státního rozpočtu.**
2. **Prezidenta a viceprezidenta** Nejvyššího kontrolního úřadu jmenuje **prezident republiky** na návrh Poslanecké sněmovny.
3. Postavení, působnost, organizační strukturu a další podrobnosti stanoví zákon č. 166/1993 Sb., o NKÚ

Působnost NKÚ

Úřad vykonává kontrolu:

- 1) hospodaření se **státním majetkem** a finančními prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch právnických osob s **výjimkou** prostředků vybíraných obcemi nebo kraji v jejich **samostatné působnosti**,
- 2) státního **závěrečného účtu**,
- 3) hospodaření s prostředky, poskytnutými České republice **ze zahraničí**, a s prostředky, za něž převzal **stát záruky**,
- 4) **vydávání a umořování** státních cenných papírů,
- 5) zadávání **státních zakázek**.

Kontrolované subjekty

NKÚ vykonává kontrolu u :

- 1. organizačních složek státu,**
- 2. právnických a fyzických osob,**
- 3. hospodaření ČNB v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB.**

Kontrolní činnost

Při kontrole NKÚ prověřuje:

1. zda kontrolované činnosti jsou v souladu s **právními předpisy**,
2. přezkoumává jejich **věcnou a formální** správnost a
3. posuzuje, zda jsou **účelné, hospodárné a efektivní**.

Zjišťované skutečnosti podléhají kontrole NKÚ bez ohledu na druh a stupeň utajení.

Zpráva poslanecké sněmovně a senátu

- NKÚ zpracovává a předkládá Poslanecké sněmovně stanovisko ke zprávě o **vývoji ekonomiky a plnění státního rozpočtu** a k návrhu **státního závěrečného účtu**, včetně seznamu kontrolních závěrů, které byly podkladem pro toto stanovisko.
- NKÚ na vyžádání Poslanecké sněmovny nebo Senátu a jejich orgánů zpracuje v dohodnutém termínu **stanovisko k návrhům právních předpisů**, týkajících se rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové a inspekční činnosti.
- NKÚ **na vyžádání** Poslanecké sněmovny nebo Senátu a jejich orgánů zpracuje v dohodnutém termínu **stanovisko k návrhům právních předpisů**, týkajících se rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové a inspekční činnosti.

Orgány NKÚ

Orgány NKÚ jsou:

1. prezident,
2. viceprezident,
3. Kolegium,
4. senáty a
5. Kárná komora .

Prezident NKÚ

- Prezident NKÚ řídí NKÚ a jedná jeho jménem navenek, předsedá Kolegiu NKÚ a Kárné komoře NKÚ.
- Viceprezident NKÚ zastupuje prezidenta NKÚ

Členové NKÚ

- Poslanecká sněmovna **volí 15 členů NKÚ** na návrh **prezidenta NKÚ**
- Člen Úřadu vykonává kontrolu, řídí kontrolní činnost a vypracovává kontrolní závěry podle plánu kontrolní činnosti, účastní se činnosti senátů Úřadu a Kolegia Úřadu.
- Člen Úřadu, který vypracovává kontrolní závěr, rozhoduje o námitce podjatosti, pokud ji vznesla kontrolovaná osoba proti kontrolorovi.
- Prezident NKÚ, viceprezident NKÚ a členové NKÚ tvoří kolegium NKÚ, celkem kolegium tvoří 17 členů.

Stanovisko kontrolované osoby

- Kontrolovaná osoba, případně zodpovědné ministerstvo, zpracuje jako podklad pro jednání vlády stanovisko ke kontrolnímu závěru, v němž navrhne opatření k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ.

Publikace

Všechny schválené kontrolní závěry:

1. zveřejňuje prezident NKÚ ve Věstníku NKÚ a
2. zasílá je Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě.

Senáty NKÚ

- Senáty NKÚ jsou kolektivní orgány složené ze tří a více členů NKÚ.
- Rozhodují hlasováním za účasti všech svých členů; rozhodnutí je přijato, vyjádří-li s ním souhlas nadpoloviční počet členů senátu NKÚ.
- Jednání senátů NKÚ se řídí jednacím řádem, který zejména obsahuje formu rozhodování, způsob hlasování a způsob zveřejnění opačného názoru.

Výsledek kontrolní činnosti

Výsledkem kontrolní činnosti NKÚ jsou **kontrolní závěry**.

Kontrolním závěrem se rozumí písemná zpráva obsahující shrnutí a vyhodnocení skutečností zjištěných při kontrole podle zákona

Kontrolní protokol

- O kontrole se pořizuje kontrolní protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.
- Povinností kontrolujících je seznámit kontrolované osoby s obsahem kontrolního protokolu a předat jim jeho stejnopis.
- Proti kontrolnímu protokolu může kontrolovaná osoba podat námitky vedoucímu skupiny kontrolujících, a to ve lhůtě pěti pracovních dnů ode dne seznámení s kontrolním protokolem, nestanoví-li kontrolující lhůtu delší. Námitky je nutno podat písemně a musí být zdůvodněny.

Kontrolní závěr

- Kontrolní závěr vypracovává člen NKÚ, který danou kontrolu řídí. Obvykle s ním spolupracují dva kontroloři. Zpracování kontrolního závěru trvá v průměru 12 týdnů.

Návrh kontrolního závěru

- Na základě zjištění z kontroly vypracuje člen NKÚ, který danou kontrolu řídí, ve spolupráci s gestorem kontroly návrh kontrolního závěru.
- Kontrolní závěr shrnuje, vyhodnocuje a zobecňuje poznatky, které kontroloři během kontroly shromáždili.
- Návrh kontrolního závěru prochází připomínkovým řízením, v jehož rámci se k němu vyjadřují jednotlivé odbory kontrolní sekce i ostatní členové Kolegia a právní odbor NKÚ. Jejich připomínky musí vypořádat člen řídící danou kontrolu.

Kontrolní závěr

- Návrh kontrolního závěru, který prošel připomínkovým řízením, projedná Kolegium NKÚ, které rozhoduje o jeho schválení.
- Ke schválení kontrolního závěru je nezbytné získat **nadpoloviční většinu hlasů** ze sedmnáctičlenného Kolegia NKÚ, tvořeného patnácti členy NKÚ, prezidentem a viceprezidentem NKÚ.
- Kontrolní závěr je na rozdíl od kontrolních protokolů **veřejný**. Neexistuje vůči němu opravný prostředek.
- NKÚ je orgánem **nalézacím, neukládá** tedy kontrolovaným osobám za zjištěné nedostatky žádné **sankce**.

Kontrola správními orgány

Česká inspekce životního prostředí

Předmět kontroly

Při kontrole Úřad

1. prověřuje, zda **kontrolované činnosti jsou v souladu s právními předpisy,**
2. přezkoumává jejich **věcnou a formální správnost** a
3. posuzuje, zda jsou **účelné, hospodárné a efektivní**

Výsledkem kontrolní činnosti Úřadu jsou **kontrolní závěry.**

Kontrolním závěrem se rozumí **písemná zpráva** obsahující shrnutí a vyhodnocení skutečností zjištěných při kontrole podle tohoto zákona

Česká inspekce životního prostředí

- Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) je odborný orgán, který je pověřen dozorem nad **respektováním právních předpisů v oblasti životního prostředí**.
- Dohlíží rovněž na **dodržování závazných rozhodnutí správních orgánů** v oblasti životního prostředí.
- ČIŽP byla zřízena v roce 1991 zákonem č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.
- ČIŽP jako orgán státní správy je **podřízen** ministerstvu životního prostředí.

ČIŽP – organizační struktura

- Inspekce se člení na ústředí a **oblastní inspektoráty**.
- V čele inspekce je **ředitel**; jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě. V čele oblastního inspektorátu je vedoucí; jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě
- Úkoly inspekce plní **inspektoři**. Inspektoři se při výkonu kontroly prokazují průkazem inspekce, který je dokladem o jejich pověření ke kontrole.

Rozsah oprávnění ČIŽP

1. Inspekce zjišťuje **nedostatky a škody na funkcích lesa** jako složce životního prostředí, jejich příčiny a osoby zodpovědné za jejich vznik nebo trvání.
2. Inspekce **vyžaduje odstranění a nápravu** zjištěných nedostatků, jejich příčin a škodlivých následků a ukládá opatření k jejich odstranění a nápravě.
3. Inspekce provádí **kontrolu uložených opatření**. Zjistí-li, že opatření nejsou splněna, je oprávněna stanovit k jejich splnění náhradní lhůtu.
4. Inspekce je oprávněna v případě hrozící škody **nařídít omezení, popřípadě zastavení výroby nebo jiné činnosti** až do doby odstranění nedostatků a jejich příčin.

Sankce uložené ČIŽP

- Za přešupek podle zákona o ČIŽP inspekce ukládá **pokutu do výše 5 000 000 Kč.**
- Přešupek **projednává** ČIŽP.
- Je-li přešupek spáchan **opakovaně** po nabytí právní moci rozhodnutí o přešupku, uloží se pokuta až do výše 10 000 000 Kč. (Přešupek je spáchan opakovaně, jestliže od nabytí právní moci rozhodnutí o stejném přešupku, z něhož byl obviněný uznán vinným, do jeho spáchaní neuplynulo 12 měsíců.)

Finanční kontrola veřejné správy

Poslání finanční kontroly

Finanční kontrola má za cíl zajistit finanční řízení a nakládání s veřejnými prostředky tak, aby byly vynaloženy:

1. hospodárně,
2. účelně a
3. efektivně.

Tím slouží k ochraně veřejných prostředků před zneužitím.

(Zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole)

System finanční kontroly

- **veřejnosprávní kontrola** - finanční kontrola skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při **vynakládání veřejných výdajů** včetně veřejné **finanční podpory** u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití;
- **vnitřní kontrolní systém** - probíhá uvnitř každé organizace veřejné správy jako integrální součást jejího řízení. Skládá se z řídicích kontrolních mechanismů a interního auditu;
- **system finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv** - system zahrnuje finanční kontrolu zahraničních prostředků vykonávanou mezinárodními organizacemi podle vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.

Kontrola ministerstva financí

MF vykonává kontrolu u:

1. organizačních složek státu,
2. státních fondů,
3. Regionálních rad regionů soudržnosti,
4. ostatních státních organizací,
5. poskytovatelů veřejné finanční podpory, s výjimkou územních samosprávných celků,
6. žadatelů o veřejnou finanční podporu a u příjemců této podpory,
7. právnických a fyzických osob, které jsou napojeny do systému řízení nebo využívání prostředků EU

Vnitřní kontrolní systém

Vnitřní kontrolní systém probíhá uvnitř každé organizace veřejné správy jako integrální součást jejího řízení. Vnitřní kontrolní systém se skládá z:

- 1. řídicích mechanismů**
- 2. kontrolních mechanismů a**
- 3. interního auditu**

Fáze kontroly

Řídící kontrola sestává ze tří fází, a sice:

- 1. předběžné** (kontrola plánovaných a připravovaných operací),
- 2. průběžné a**
- 3. následné** (zajišťována uvnitř orgánu veřejné správy vedoucími zaměstnanci organizačních útvarů nebo pověřenými zaměstnanci k hospodaření s veřejnými prostředky; cílem je eliminace nehospodárného nakládání s těmito prostředky či protiprávního jednání; vedoucí zaměstnanci pak mají povinnost učinit opatření k nápravě těchto nedostatků).

Interní audit

Interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy, které zjišťuje, zda:

- jsou dodržovány právní předpisy, přijatá opatření a stanovené postupy v činnosti orgánů veřejné správy,
- rizika vztahující se k činnosti orgánů veřejné správy jsou včas rozpoznána
- jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění a zda jsou plněna provozní a finanční kritéria

Zajištění vnitřního auditu

- Zajišťuje se funkčně **nezávislým útvarem**, popřípadě k tomu **pověřeným zaměstnancem**, který je organizačně oddělen od vedení organizace a pracuje nezávisle na něm.

Rozdělení interního auditu

Interní audit je v souladu se zákonem o finanční kontrole trojího druhu:

- 1. finanční** (zjišťuje, zda všechny položky vykázané v účetních či finančních výkazech skutečně ukazují veškerý majetek a současně i jiné zdroje a řádné hospodaření a nakládání s nimi),
- 2. audit systému** (vyhodnocuje příjmy týkající se orgánů veřejné správy, dále zajištění řádné správy a financování veřejných prostředků a vymáhání pohledávek) a
- 3. audit výkonu** (zjišťuje soulad jednotlivých operací s principem hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti).

Účel auditu

Účelem auditu je zejména poskytnout ujištění, že

1. rizika související s činností organizace a zejména s hospodařením veřejných prostředků jsou řízena a minimalizována,
2. zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný,
3. jsou dodržovány právní předpisy.

Finanční kontrola podle mezinárodních smluv

- Zahrnuje kontrolu prováděnou ze strany mezinárodních organizací podle mezinárodních smluv v případě, že tyto mezinárodní organizace poskytují na území České republiky finanční prostředky.
- Na základě mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána, musí být těmto mezinárodním organizacím umožněno ověřování nebo poskytnuta spolupráce při prověřování poskytovaných prostředků.

Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv působí k **ochraně osob před jednáním úřadů** a dalších institucí uvedených v zákoně, pokud:

- je v **rozporu s právem**,
- neodpovídá **principům demokratického právního státu a**
- **dobré správy**, jakož i
- před jejich **nečinností**,

a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod

Působnost ochránce

Působnost ochránce se vztahuje mimo jiné

- a. na **ministerstva a jiné správní úřady** s působností pro celé území státu, správní úřady jim podléhající,
- b. orgány **územních samosprávných celků** při **výkonu státní správy**,
- c. a není-li stanoveno jinak na Policii České republiky, Armádu České republiky, Hradní stráž, Vězeňskou službu České republiky, dále na zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova, ochranné léčení, zabezpečovací detence, jakož i na veřejné zdravotní pojišťovny.

Negativní vymezení působnosti

- Působnost ochránce se **nevztahuje** na Parlament, prezidenta republiky a vládu, na Nejvyšší kontrolní úřad, na zpravodajské služby České republiky, na orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství a na soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů.
- Ochránce **není oprávněn zasahovat** do činnosti a rozhodování úřadů a zařízení jinak, než jak stanoví zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv.

Volba ochránce

- Ochránce je **volen Poslaneckou sněmovnou** na funkční období 6 let z kandidátů, z nichž po 2 navrhuje prezident republiky a Senát; shodné návrhy jsou přípustné.
- Ochránce může být zvolen pouze na dvě bezprostředně po sobě jdoucí funkční období.
- Ochráncem může být zvolen každý, kdo je **volitelný do Senátu**.

Neslučitelnost funkcí

- Funkce ochránce **je neslučitelná** s funkcí prezidenta republiky, poslance, senátora a soudce, jakož i s jakoukoliv činností ve veřejné správě.
- Výkon funkce ochránce je **neslučitelný s jinou výdělečnou činností**, s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, publicistické, literární nebo umělecké, není-li taková činnost na újmu výkonu funkce a její důstojnosti a neohrožuje-li důvěru v nezávislost a nestrannost výkonu funkce.
- Ochránce nesmí být členem **politické strany** nebo **politického hnutí**.

Výkon funkce ochránce

- Ochránce se ujímá výkonu funkce **složením slibu** do rukou předsedy Poslanecké sněmovny.
- Nesloží-li ochránce slib do 10 dnů ode dne zvolení nebo složí-li slib s výhradou, hledí se na něj, jako by nebyl zvolen.
- Za výkon funkce **odpovídá ochránce Poslanecké sněmovně**.
- Ochránce vykonává svou funkci **nezávisle a nestranně**.

Imunita ochránce

- Ochránce **nelze trestně stíhat** bez souhlasu Poslanecké sněmovny. Odepře-li Poslanecká sněmovna souhlas, je trestní stíhání ochránce vyloučeno **po dobu výkonu** působnosti ochránce.
- Ochránce je povinen **zachovávat mlčenlivost** o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu funkce, a to i **po ukončení výkonu funkce**.
- **Státní orgány**, včetně orgánů činných v trestním řízení, jsou oprávněny nahlížet do spisů ochránce nebo mu tyto spisy odejmout jen na **základě zákona** a se **souhlasem ochránce**, a odepře-li ochránce souhlas, se souhlasem **předsedy Poslanecké sněmovny**.

Právo podat podnět

- **Každý** má právo obrátit se s písemným podnětem na ochránce ve věci, která patří do jeho působnosti.
- Podnět nesmí být podroben úřední kontrole.
- Podnět nepodléhá poplatku.

Oprávnění ochránce

Ochránce je oprávněn **s vědomím** vedoucích úřadů, a to **i bez předchozího upozornění**, vstupovat do všech prostor úřadů a provádět šetření spočívající v:

1. **nahlížení** do spisů,
2. **kladení otázek** jednotlivým zaměstnancům úřadů,
3. **rozmluvě** s osobami umístěnými v zařízeních, a to bez přítomnosti jiných osob.

Povinnost kontrolovaných osob

Úřady jsou povinny na žádost ochránce a ve lhůtě jím stanovené:

1. poskytnout informace a vysvětlení,
2. předložit spisy a jiné písemnosti,
3. sdělit písemně stanovisko ke skutkovým a právním otázkám,
4. provést důkazy, které ochránce navrhne,
5. provést úkony dozoru, k nimž jsou podle zákona oprávněny a které ochránce navrhne

Ochránce je oprávněn být přítomen při ústním jednání a provádění důkazů úřady a klást přítomným osobám otázky.

Obecná povinnost orgánů veřejné správy

Všechny:

1. státní orgány a
2. osoby vykonávající veřejnou správu

jsou v mezích své působnosti povinny **poskytovat ochránci při šetření pomoc**, kterou si vyžádá.

Negativní výsledek šetření

- Jestliže ochránce šetřením nezjistí porušení právních předpisů ani jiná pochybení, písemně o tom vyrozumí stěžovatele i úřad.

Výzva ochránce

- Zjistí-li ochránce šetřením porušení právních předpisů či jiná pochybení, vyzve úřad, aby se k jeho zjištění **ve lhůtě 30 dnů vyjádřil.**
- Pokud úřad na výzvu sdělí, že provedl nebo provádí opatření k nápravě a ochránce tato opatření shledá dostatečnými, vyrozumí o tom stěžovatele i úřad.
- Jinak ochránce po obdržení vyjádření nebo marném uplynutí lhůty sdělí písemně své závěrečné stanovisko úřadu a stěžovateli; součástí tohoto stanoviska je **návrh opatření k nápravě.**

Návrh opatření k nápravě

Ochránce může navrhnout zejména tato opatření k nápravě:

- 1. zahájení řízení o přezkoumání rozhodnutí, úkonu nebo postupu úřadu, lze-li je zahájit z úřední moci,**
- 2. provedení úkonů k odstranění nečinnosti,**
- 3. zahájení disciplinárního nebo obdobného řízení,**
- 4. zahájení stíhání pro trestný čin, přešupek nebo jiný správní delikt,**
- 5. poskytnutí náhrady škody nebo uplatnění nároku na náhradu škody.**

Postup úřadu

- **Úřad** je povinen **do 30 dnů** od doručení závěrečného stanoviska sdělit ochránci, jaká opatření k nápravě provedl.
- Jestliže úřad povinnost nesplní, nebo jsou-li opatření k nápravě podle názoru ochránce nedostatečná, ochránce:
 1. vyrozumí **nadřízený úřad** a není-li takového úřadu, **vládu**
 2. může o svých zjištěních **informovat veřejnost** včetně sdělení jména a příjmení osob oprávněných jednat jménem úřadu. To také platí, když kontrolovaný úřad **neposkytuje součinnost**.

Ochrana před diskriminací

Ochránce přispívá k prosazování **práva na rovné zacházení** se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor a za tím účelem:

1. poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace při podávání návrhů na zahájení řízení z důvodů diskriminace,
2. provádí výzkum,
3. zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací,
4. zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty

Zvláštní oprávnění ochránce

- Ochránce je oprávněn doporučit:

- a) vydání,

- b) změnu nebo

- c) zrušení právního nebo vnitřního předpisu.

Doporučení **podává úřadu**, jehož působnosti se týká, a jde-li o nařízení nebo **usnesení vlády** nebo **zákon**, vládě.

- Úřad je povinen do 60 dnů sdělit své stanovisko k doporučení.

Podávání zpráv

- Ochránce podává každoročně do 31. března Poslanecké sněmovně **souhrnnou písemnou zprávu** o své činnosti za uplynulý rok; zpráva je sněmovní publikací.
- Zprávu **současně zasílá** Senátu, prezidentu republiky, vládě a ministerstvům a jiným správním úřadům s působností pro celé území státu a vhodným způsobem ji zveřejňuje.
- Ochránce soustavně **seznamuje veřejnost** se svou činností podle tohoto zákona a s poznatky, které z jeho činnosti vplynuly.

Povinnost podat informaci

Ochránce **Poslanecké sněmovně** předkládá:

1. nejméně jednou **za 3 měsíce** informaci o své činnosti,
2. zprávu o jednotlivých věcech, v nichž **nebylo dosaženo dostatečných opatření k nápravě**,
3. doporučení na **vydání, změnu nebo zrušení** právního nebo vnitřního předpisu.

Postup sněmovny

- Poslanecká sněmovna **projednává zprávy a informace** předložené ochráncem.
- Ochránce je oprávněn **zúčastnit se schůze** Poslanecké sněmovny a jejího orgánu, jedná-li se o věcech týkajících se jeho působnosti, i když schůze nebo její část byla prohlášena za neveřejnou.
- Požádá-li o slovo, bude mu uděleno.

Kontrola veřejné správy veřejností

Svobodný přístup k informacím

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

zákon upravuje:

- 1. pravidla** pro poskytování informací a
- 2. podmínky práva** svobodného přístupu k těmto informacím.

Povinnost poskytovat informace

Povinnými subjekty, které mají podle zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou:

1. **státní orgány,**
2. **územní samosprávné celky** a jejich orgány a
3. **veřejné instituce.**

Povinnými subjekty **jsou dále ty subjekty**, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

Povinnost poskytovat informace se **netýká** dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací

Žadatel

Žadatelem podle zákona je **každá fyzická i právnická osoba**, která žádá o informaci.

Informace

Informací se pro účely zákona rozumí:

1. jakýkoliv **obsah** nebo jeho část v jakékoliv podobě,
2. **zaznamenaný na jakémkoliv nosiči**, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního

Informací podle zákona není počítačový program.

Poskytování informací

Povinné subjekty **poskytují** informace:

1. na **základě žádosti** nebo
2. **zveřejněním.**

Informace poskytována na základě žádosti

Je-li informace poskytována na základě žádosti, poskytuje **se způsobem podle obsahu žádosti**, zejména:

- a. sdělením informace v elektronické nebo listinné podobě,
- b. poskytnutím kopie dokumentu obsahujícího požadovanou informaci,
- c. poskytnutím datového souboru obsahujícího požadovanou informaci,
- d. nahlédnutím do dokumentu obsahujícího požadovanou informaci,
- e. sdílením dat prostřednictvím rozhraní informačního systému, nebo
- f. umožněním dálkového přístupu k informaci, která se v průběhu času mění, obnovuje, doplňuje nebo opakovaně vytváří, nebo jejím pravidelným předáváním jiným způsobem,...

Poskytování informací zveřejněním

Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje ve **všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena;**

při zveřejnění takové informace v elektronické podobě musí být jeden z těchto formátů otevřený a, je-li to možné, též strojově čitelný.

Všeobecné povinnosti

Každý povinný subjekt musí **pro informování veřejnosti ve svém sídle a svých úřadovnách** zveřejnit na místě, které je všeobecně přístupné, jakož i umožnit pořízení jejich kopie, tyto informace:

1. **důvod a způsob založení** povinného subjektu, včetně podmínek a principů, za kterých provozuje svoji činnost,
2. **popis své organizační struktury**, místo a způsob, jak získat příslušné informace, kde lze podat žádost či stížnost, předložit návrh, podnět či jiné dožádání anebo obdržet rozhodnutí o právech a povinnostech osob,
3. **místo, lhůtu a způsob**, kde lze podat opravný prostředek proti rozhodnutím povinného subjektu o právech a povinnostech osob, a to včetně výslovného uvedení požadavků, které jsou v této souvislosti kladeny na žadatele, jakož i popis postupů a pravidel, která je třeba dodržovat při těchto činnostech, a označení příslušného formuláře a způsob a místo, kde lze takový formulář získat,
4. **postup**, který musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů, a to **včetně příslušných lhůt**, které je třeba dodržovat

Další všeobecné povinnosti

- 1. přehled** nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt zejména jedná a rozhoduje, které stanovují právo žádat informace a povinnost poskytovat informace a které upravují další práva občanů ve vztahu k povinnému subjektu, a to včetně informace, kde a kdy jsou tyto předpisy poskytnuty k nahlédnutí,
- 2. sazebník** úhrad za poskytování informací,
- 3. elektronickou adresu podatelny.**

Kontrola na principu přímé demokracie

Místní referendum

V místním referendu se rozhoduje o věcech, které patří do **samostatné působnosti** obce nebo statutárního města

Nepřípustnost místního referenda

1. o místních **poplatcích** a o **rozpočtu** obce nebo statutárního města
2. o **zřízení nebo zrušení** orgánů obce nebo statutárního města a o jejich vnitřním uspořádání
3. o **volbě a odvolání** členů zastupitelstva, rady, starosty nebo primátora
4. jestliže by **otázka** položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by **rozhodnutí** v místním referendu mohlo být **v rozporu s právními předpisy**
5. v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve **zvláštním řízení**,
6. o **uzavření veřejnoprávních smluv** k výkonu přenesené působnosti,
7. o schválení, změně nebo zrušení **obecně závazné vyhlášky obce**,
8. jestliže od **platného rozhodnutí v místním referendu** do podání návrhu na konání místního referenda v téže věci neuplynulo **24 měsíců**.

Odpovědnost za způsobenou škodu

Odpovědnost státu a územních samosprávných celků za škodu

- **Stát** odpovídá za škodu způsobenou při výkonu státní moci
- **územní samosprávné celky** odpovídají za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci svěřené jim zákonem v rámci samostatné působnosti
- Stát a územní celky v samostatné působnosti hradí za podmínek stanovených zákonem též vzniklou nemajetkovou újmu.
- Odpovědnosti za škodu podle zákona se **nelze zprostit**. (zákon. č. 358/1992 o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem) – objektivní odpovědnost.

Náhrada škody

- Škoda se nahrazuje uvedením do **předešlého stavu**. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v **penězích**.
- **Nemajetková újma** se odčiní přiměřeným **zadostiučiněním**. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

Subjekty odpovědnosti

Stát odpovídá za škodu, kterou způsobily:

1. státní orgány
2. právnické a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona
3. orgány územních samosprávných celků, pokud ke škodě došlo při výkonu státní správy, který na ně byl přenesen zákonem nebo na základě zákona

Oprávněné osoby

- Právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.
- Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo.

Podmínky nároku za nezákonné rozhodnutí

- Nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem.
- Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Nesprávný úřední postup

- Stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.
- Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda.

Soudní kontrola veřejné správy - správní soudnictví

Ústavní vymezení soudní kontroly

- Kdo tvrdí, že byl na svých právech **zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy**, může se obrátit na **soud**, aby přezkoumal **zákonost** takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak.
- Z pravomoci soudu však nesmí být **vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod** podle Listiny základních práv a svobod.
- Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. (čl. 36 LPS)

Základní právní úprava

Zákon č. 150/2002 Sb., **soudní řád správní** (ze dne 21. března 2002)

Zákon upravuje:

- 1. pravomoc a příslušnost** soudů jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví a některé otázky organizace soudů a postavení soudců
- 2. postup** soudů, účastníků řízení a dalších osob ve správním soudnictví

Obecné poslání soudů ve správním soudnictví

Soudy jako soudy práva veřejného **poskytují ochranu** subjektivním právům fyzických a právnických osob **způsobem stanoveným správním řízením soudním.**

Domáhat se musí ten, kdo se cítí být poškozen.

Obecná pravomoc

Soudy ve správním soudnictví rozhodují o:

1. **žalobách proti rozhodnutím** vydaným v oblasti veřejné správy orgánem **moci výkonné**, orgánem **územního samosprávného celku**, jakož i **fyzickou nebo právnickou osobou** nebo jiným orgánem, pokud jim bylo **svěřeno rozhodování** o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy,
2. **ochraně proti nečinnosti** správního orgánu,
3. **ochraně před nezákonným zásahem** správního orgánu,
4. **kompetenčních žalobách.**

Kontrolované osoby

- 1. Orgán moci výkonné** (prezident republiky, vláda, předseda vlády), státní monokratický (i kolegiální) správní úřad, pokud vykonává působnost v **oblasti veřejné správy**.
- 2. Orgán územního samosprávného celku** (obce nebo kraje), ať vykonává působnost v oblasti územní samosprávy nebo v oblasti státní správy,
- 3. Fyzická nebo právnická osoba** (jiný orgán), pokud mu bylo zákonem svěřeno rozhodování o právech a povinnostech v **oblasti veřejné správy** (profesní komory, fyzické osoby pověřené funkcí strážce...)

Obecná pravidla kontroly

Nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv:

- 1. jen na návrh** (nelze zahájit řízení z moci úřední) a
- 2. po vyčerpání řádných opravných prostředků**, připouští-li je zvláštní zákon

Věcná příslušnost soudní

1. **Krajské soudy** (obecně)
2. **Nejvyšší správní soud** (stanoví-li tak zákon – věci volební, rozhodování o rozpuštění politické strany, kompetenční spory..)

NSS by zřízen s účinností od 1.1.2003

NSS

- NSS se skládá z **předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců**
- **Předsedu a místopředsedu NSS** jmenuje z řad soudců tohoto soudu prezident republiky.
- Funkční období předsedy a místopředsedy NSS je **10 let**
- **Plénum** NSS se skládá ze všech soudců NSS
- Soudci NSS se zařazují rozvrhem práce do **kolegií** podle hlavních úseků své činnosti

Rozhodování NSS

Nejvyšší správní soud rozhoduje:

1. **v senátech** nebo
2. **v rozšířených senátech**, nestanoví-li zákon, že rozhoduje a činí jednotlivé úkony předseda senátu

Senáty:

1. **Předseda a 6 soudců** ve věcech **volebních**, ve věcech místního a krajského referenda, ve věcech politických stran a politických hnutí a v řízení o kompetenčních žalobách
2. **předseda a 2 soudci** v ostatních případech

NSS přímo rozhoduje

1. O **kasačních stížnostech** (Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení „stěžovatel“ domáhá zrušení soudního rozhodnutí.) Posouzení jen **právní stránky** sporu.
2. Přijímá **stanoviska ke sjednocení judikatury** (sleduje a vyhodnocuje pravomocná rozhodnutí soudů ve správním soudnictví a na jejich základě v zájmu jednotného rozhodování soudů přijímá stanoviska k rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu)
3. Přijímá **zásadní usnesení ke konkrétním právním otázkám** (názorům) Zásadní usnesení uveřejní předseda Nejvyššího správního soudu ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a zašle je správnímu orgánu, jehož se rozhodnutí týkalo, a příslušnému ústřednímu správnímu úřadu

Místní příslušnost soudů

- Nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, **v jehož obvodu je sídlo správního orgánu**, který ve věci vydal rozhodnutí v **prvním stupni** nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.
- Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.

Zahájení řízení

- Řízení je zahájeno dnem, kdy **návrh (žaloba) došel soudu.**
- Účastníky řízení jsou: **navrhovatel (žalobce)** a ten, koho zákon označuje za **odpůrce (žalovaným)**. Žalovaným je správní orgán, který rozhodl v **posledním stupni**, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.
- U žalob proti **nečinnosti** je žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení **má povinnost vydat** rozhodnutí nebo osvědčení.
- V řízení o ochraně před nezákonným zásahem je žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení **provedl zásah.**

Osoba zúčastněná na řízení

Osobami zúčastněnými na řízení jsou **osoby**, které byly **přímo dotčeny** ve svých právech a povinnostech:

1. **vydáním** napadeného rozhodnutí
2. tím, že rozhodnutí **nebylo vydáno**
3. a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu **výroku rozhodnutí soudu**, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat

Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu

- Žaloba proti **rozhodnutím** vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.
- Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, může se žalobou domáhat zrušení takového **rozhodnutí**, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti (nestačí usnesení).

V řízení se posuzuje rozpor s právním řádem

Rozhodnutí je v rozporu s

1. ústavním pořádkem ČR
2. vnitrostátními právními předpisy
3. Mezinárodní smlouvou, která je součástí českého právního řádu (čl.10 Ústavy)

Řízení o ochraně před nečinností správního orgánu

Ten, kdo bezvýsledně **vyčerpá prostředky**, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.

To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního **orgánu fikci**, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.

Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení

Řízení o ochraně před nezákonným zásahem, (pokynem nebo donucením) správního orgánu

Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným **zásahem, pokynem** nebo **donucením** („zásahem“) správního orgánu, který

1. není rozhodnutím, a
2. byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo,

může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný

Žalovaný

Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení **provedl zásah**.

Jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový **sbor řídí** nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u **obecní policie obec**.

Žaloba musí být podána do **dvou měsíců** ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat **do dvou let od okamžiku**, kdy k němu došlo. (subjektivní a objektivní lhůta)

Řízení o kompetenčních žalobách

- Ten, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti **nečinnosti správního orgánu**, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. (negativní a pozitivní kompetenční spor)
- To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního **orgánu fikci**, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.
- Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení

Řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části

Návrh na zrušení **opatření obecné povahy** nebo jeho částí je oprávněn podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen.

Pokud je podle zákona současně oprávněn ve věci, ve které bylo opatřením obecné povahy užito, podat ve správním soudnictví žalobu nebo jiný návrh, může navrhnout zrušení opatření obecné povahy jen společně s takovým návrhem.

Opatření obecné povahy

- Opatření obecné povahy je správní akt s **konkrétně vymezeným předmětem** a s **obecně určenými adresáty** (nikoli s konkrétními adresáty a abstraktním předmětem)
- Vztahuje se tedy vždy k určité konkrétní situaci v oblasti veřejné správy. Od právního předpisu se liší tím, že není obecné, upravuje **jedinečnou věc**, a od rozhodnutí se liší zase tím, že nesměřuje vůči **konkrétní osobě**. (zásady územního rozvoje, územní plán nebo zákaz vstupu do honitby a podobně)
- Opatření obecné povahy musí vždy **obsahovat odůvodnění** a oznamuje se **veřejnou vyhláškou**, vyvěšenou mj. vždy na úřední desce. Nabývá pak účinnosti po **15 dnech od vyvěšení**, přičemž v případech, kdy hrozí vážná újma veřejnému zájmu, může jí nabýt již dnem vyvěšení. Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek, lze je ale do jednoho roku od účinnosti posoudit v přezkumném řízení

Opravné prostředky – kasační stížnost

Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení („stěžovatel“) domáhá **zrušení soudního rozhodnutí**.

Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále stanoveno jinak.

Důvody kasační stížnosti

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené:

1. nezákonnosti spočívající v **nesprávném posouzení právní otázky** soudem v předcházejícím řízení,
2. **vady řízení** spočívající v tom, že **skutková podstata**, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, **nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu**, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost,
3. **zmatečnosti řízení** před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce,
4. **nepřezkoumatelnosti** spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé,
5. **nezákonnosti** rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení

Rozhodnutí NSS

1. Zruší rozhodnutí a věc vrátí k dalšímu řízení. **Krajský soud je vázán názorem vysloveným** ve zrušovacím rozhodnutí
2. Zruší rozhodnutí zruší, řízení zastaví, návrh odmítne nebo rozhodne o postoupení věci
3. Zruší rozhodnutí a sám rozhodne.
4. Zamítne stížnost, není-li důvodná.

Obnova řízení

Řízení ukončené pravomocným rozsudkem se na návrh účastníka obnoví, jestliže **vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které bez jeho viny nebyly nebo nemohly být v původním řízení uplatněny**, popřípadě bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce, jestliže výsledek obnoveného řízení může být pro něj příznivější.

Účastníkem řízení je ten, kdo podal návrh na obnovu řízení, a dále ti, kdo byli účastníky řízení před soudem, proti jehož rozhodnutí návrh na obnovu řízení směřuje.

K řízení je příslušný soud, který vydal rozhodnutí, proti němuž návrh na obnovu řízení směřuje.

Návrh na obnovu řízení lze podat ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy ten, kdo obnovu řízení navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy

Kontrola veřejné správy Ústavním soudem

Poslaní Ústavního soudu

Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti.

Ústavní soud se skládá z 15 soudců, kteří jsou jmenováni na dobu deseti let.

Soudce Ústavního soudu jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu.

Soudcem Ústavního soudu může být jmenován bezúhonný občan, který je volitelný do Senátu, má vysokoškolské právnické vzdělání a byl nejméně deset let činný v právnickém povolání.

Věcná působnost Ústavního soudu

Ústavní soud rozhoduje mimo jiné:

1. o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem,
2. o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem,
3. o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu,
4. o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod,

Zahájení řízení před ÚS

- Návrh na zahájení řízení před Ústavním soudem může podat ten, komu tento zákon takové oprávnění přiznává. Řízení lze zahájit jen na návrh.
- Řízení je zahájeno dnem doručení návrhu Ústavnímu soudu.
- Účastník nebo vedlejší účastník se může dát v řízení před Ústavním soudem zastupovat pouze advokátem v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy.

Rozhodnutí ÚS

- Ve věci samé rozhoduje Ústavní soud nálezem a v ostatních věcech usnesením.
- Nálezy musí být odůvodněny a musí obsahovat poučení, že proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.
- Rozhodnutí Ústavního soudu je vykonatelné, jakmile bylo vyhlášeno způsobem stanoveným zákonem, pokud Ústavní soud o jeho vykonatelnosti nerozhodl jinak.
- Vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby.

Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení

Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení je oprávněn podat:

1. prezident republiky
2. skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů
3. senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti
4. vláda shledal-li mezinárodní soud, že zásahem orgánu veřejné moci byl porušen závazek, který pro Českou republiku vyplývá z mezinárodní smlouvy.
5. ten, kdo podal ústavní stížnost, jestliže podle tvrzení stěžovatele je zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis.

Návrh na zrušení jiného právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení

1. vláda
2. skupina nejméně 25 poslanců nebo skupina nejméně 10 senátorů
3. senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnost
4. ten, kdo podal ústavní stížnost, jestliže podle tvrzení stěžovatele je zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení v rozporu se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis
5. zastupitelstvo kraje
6. veřejný ochránce práv
7. ministerstvo vnitra, jde-li o návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky obce, kraje nebo hlavního města Prahy za podmínek stanovených v zákonech upravujících územní samosprávu
8. věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad, jde-li o návrh na zrušení nařízení kraje nebo hlavního města Prahy za podmínek stanovených v zákonech upravujících územní samosprávu
9. ředitel krajského úřadu, jde-li o návrh na zrušení nařízení obce za podmínek stanovených v zákonu o obcích
10. zastupitelstvo obce, jde-li o návrh na zrušení právního předpisu kraje, do jehož územního obvodu obec náleží

Následky nálezu

- Dojde-li po provedeném řízení Ústavní soud k závěru, že zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo že jiný právní předpis nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo zákonem, nálezem rozhodne, že takový zákon nebo jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení se zrušují dnem, který v nálezu určí.
- Jestliže k zákonu nebo k jeho jednotlivým ustanovením, které Ústavní soud ruší, byly vydány prováděcí předpisy, Ústavní soud v nálezu současně vysloví, které prováděcí předpisy, popřípadě která jejich jednotlivá ustanovení pozbývají současně se zákonem platnosti.

Právní důsledky nálezu

- Byl-li na základě právního předpisu, který byl zrušen, vydán soudem v trestním řízení rozsudek, který nabyl právní moci, ale nebyl dosud vykonán, je zrušení takového právního předpisu důvodem pro obnovu řízení podle ustanovení zákona o trestním řízení soudním.
- Ostatní pravomocná rozhodnutí vydaná na základě právního předpisu, který byl zrušen, zůstávají nedotčena; práva a povinnosti podle takových rozhodnutí však nelze vykonávat

Řízení o ústavních stížnostech

Stížnost jsou oprávněny podat:

1. fyzická nebo právnická osoba, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem
2. zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu

Lhůta k podání ústavní stížnosti

- Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě **dvou měsíců od** doručení rozhodnutí o **posledním procesním prostředku**, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje.
- Takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení

Řízení o ústavních stížnostech

- Fyzická nebo právnická osoba, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem.
- Zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu

Lhůta pro podání stížnosti

Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje.

Takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.

Předběžné opatření

Směřuje-li ústavní stížnost proti jinému zásahu orgánu veřejné moci, než je rozhodnutí, může Ústavní soud k odvrácení hrozící vážné škody nebo újmy, k zabránění hrozícímu násilnému zásahu nebo z jiného závažného veřejného zájmu uložit orgánu veřejné moci, aby v zásahu nepokračoval (předběžné opatření).

Nález Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodne nálezem, kterým:

1. ústavní stížnosti zcela vyhoví nebo
2. ústavní stížnost zcela zamítne anebo
3. jí zčásti vyhoví a zčásti ji zamítne

Důsledky nálezů ke stížnosti FO nebo PO

Bylo-li vyhověno ústavní stížnosti fyzické nebo právnické osoby, Ústavní soud:

1. zruší napadené rozhodnutí orgánu veřejné moci, nebo
2. jestliže porušení ústavně zaručeného základního práva nebo svobody spočívalo v jiném zásahu orgánu veřejné moci, než je rozhodnutí, zakáže tomuto orgánu, aby v porušování práva a svobody pokračoval, a přikáže mu, aby, pokud je to možné, obnovil stav před porušením

Stížnosti zastupitelstva územního samosprávného celku

Bylo-li vyhověno ústavní stížnosti zastupitelstva územního samosprávného celku ÚS:

1. zruší napadené rozhodnutí státního orgánu, nebo
2. jestliže porušení zaručeného práva na samosprávu spočívalo v jiném zásahu státu, než je rozhodnutí, zakáže příslušnému státnímu orgánu, aby v porušování práva na samosprávu pokračoval, a přikáže mu, aby, pokud je to možné, obnovil stav před porušením

Střet zájmů

Zákon o střetu zájmů upravuje (159/2006 Sb.)

1. povinnost veřejných funkcionářů vykonávat svoji funkci tak, aby nedocházelo ke střetu mezi jejich osobními zájmy a zájmy, které jsou povinni z titulu své funkce prosazovat nebo hájit,
2. povinnost veřejných funkcionářů oznamovat skutečnosti, které umožňují veřejnou kontrolu jejich činností konaných vedle výkonu funkce veřejného funkcionáře, veřejnou kontrolu majetku nabytého za dobu výkonu funkce a dalších příjmů, darů nebo jiného prospěchu, získaných za dobu výkonu funkce, popřípadě závazků, které veřejný funkcionář má
3. omezení některých činností veřejných funkcionářů a neslučitelnost výkonu funkce veřejného funkcionáře s jinými funkcemi
4. odpovědnost veřejných funkcionářů za porušení povinností stanovených tímto zákonem, včetně správních trestů, které lze veřejnému funkcionáři za porušení těchto povinností uložit

Veřejný funkcionář

Veřejný funkcionář je mimo jiné:

- člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády,
- náměstek člena vlády nebo náměstek ministra vnitra pro státní službu,
- prezident, viceprezident a člen Nejvyššího kontrolního úřadu,
- veřejný ochránce práv a jeho zástupce,
- ředitel bezpečnostního sboru a vedoucí příslušník bezpečnostního s výjimkou příslušníků zpravodajských služeb,
- Soudce
- Státní zástupce....

Střet zájmů

- Veřejný funkcionář je povinen zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce.
- Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři, osobě blízké veřejného funkcionáře, právnické osobě ovládané veřejným funkcionářem nebo osobou blízkou veřejného funkcionáře zvýšení majetku, majetkového nebo jiného prospěchu, zamezení vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu nebo jinou výhodu

Obecná povinnost

- Dojde-li ke střetu řádného výkonu funkce ve veřejném zájmu se zájmem osobním, nesmí veřejný funkcionář upřednostňovat svůj osobní zájem před zájmy, které je jako veřejný funkcionář povinen prosazovat a háji

Povinnost veřejného funkcionáře

Veřejný funkcionář **nesmí ohrozit veřejný zájem** tím, že:

1. využije svého **postavení, pravomoci** nebo **informací** získaných při výkonu své funkce k získání majetkového nebo jiného **prospěchu** nebo výhody pro **sebe** nebo **jinou osobu**
2. se bude **odvolávat na svou funkci** v záležitostech, které souvisejí s jeho osobními zájmy, zejména s jeho povoláním, zaměstnáním nebo podnikáním, nebo
3. dá **za úplatu** nebo **jinou výhodu** ke **komerčním reklamním účelům** svolení k uvedení svého jména, popřípadě jmen a příjmení nebo svolení ke svému vyobrazení ve spojení s vykonávanou funkcí

Zákazy pro veřejného funkcionáře

Veřejný funkcionář, až na výjimky (poslanec, senátor) nesmí:

1. **podnikat** nebo provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost,
2. být členem **statutárního** orgánu, členem **řídícího, dozorčího** nebo **kontrolního** orgánu právnické osoby, která **podniká**,
3. být v **pracovněprávním** nebo obdobném vztahu nebo ve služebním poměru, nejde-li o vztah nebo poměr, v němž **působí jako veřejný funkcionář**

Omezení podle se nevztahuje na **správu vlastního majetku** a na činnost **vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární, uměleckou nebo sportovní**, nejde-li o vlastní podnikání v těchto oborech

Omezení v mediálním trhu

- Veřejný funkcionář nesmí být **provozovatelem** rozhlasového nebo televizního vysílání nebo **vydavatelem** periodického tisku ani společníkem, členem nebo ovládající osobou právnické osoby, která je provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku

Omezení ve veřejných zakázkách

- **Obchodní společnost, ve které člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády, nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti, se nesmí účastnit zadávacích řízení podle zákona upravujícího zadávání veřejných zakázek jako účastník nebo poddodavatel, prostřednictvím kterého dodavatel prokazuje kvalifikaci.**
- Zadavatel je povinen takovou obchodní společnost **vyloučit** ze zadávacího řízení.
- Zadavatel nesmí takové obchodní společnosti zadat veřejnou zakázku **malého rozsahu**, takové jednání je neplatné.

Zákaz dotací

Je zakázáno **poskytnout dotaci** podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které **člen vlády nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády** nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti

Čestné prohlášení

Veřejný funkcionář podává formou čestného prohlášení oznámení o:

- a) osobním zájmu,
- b) jiných vykonávaných činnostech,
- c) majetku, který vlastní ke dni předcházejícímu dni zahájení výkonu funkce, a majetku nabytém v průběhu výkonu funkce,
- d) příjmech, darech a závazcích

Prohlášení se činí do **registru oznámení**, který vede ministerstvo spravedlnosti.

Registr oznámení

Prohlášení se činí do **registru oznámení**, který vede ministerstvo spravedlnosti.

- Oznámení se podávají ke dni zahájení výkonu funkce veřejného funkcionáře
- Dále pak nejpozději **30. června** následujícího kalendářního roku po celou dobu výkonu funkce.

Nahlížení do registru oznámení

- Každý má právo bezplatně nahlížet prostřednictvím veřejné datové sítě v rozsahu stanoveném zákonem do registru oznámení.
- Žádost musí obsahovat v případě **fyzické osoby** jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, trvalý pobyt a adresu pro doručování žadatele a v **případě právnické osoby** obchodní firmu nebo název, identifikační číslo osoby a sídlo, a údaje o fyzické osobě, která jedná v zastoupení právnické osoby, a její oprávnění jednat v zastoupení právnické osoby.
- Žádost musí dále obsahovat **jméno, popřípadě jména a příjmení veřejného funkcionáře**, nebo **funkci** veřejného funkcionáře a právnickou osobu nebo její orgán nebo organizační složku, ve které veřejný funkcionář působí.

Kontrola veřejné správy na úrovni EU

Právo na dobrou veřejnou správu jak v Evropské unii

- **na správu samou** – výkon správy se opírá o zákon jako její klíčový nástroj, právo určuje hranice správy a určuje pravidla, podle kterých se správa vykonává
- **na jednotlivce** – jedinec musí mít právo na ochranu svých práv při výkonu správy
- **na zákonodárce** – zákonodárce přijímá zákony a tím určuje limity správy a především upravuje procesní pravidla
- **na ombudsmana** – nezávislá osoba mimo systém veřejné správy má dohlížet na řádný výkon veřejné správy.

Právo na řádnou správu podle Listiny základních práv unie

Každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny:

- nestranně,
- spravedlivě a
- v přiměřené lhůtě.

Obsah práva na řádnou správu

1. právo každého **být vyslechnut před přijetím** jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout;
2. právo každého na **přístup ke spisu**, který se jej týká, při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství;
3. povinnost správních orgánů **odůvodňovat svá rozhodnutí**.

Právo na náhradu škody

Každý má právo na to, aby mu Unie v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států **nahradila škodu**

1. způsobenou **jejími orgány** nebo
2. **jejími zaměstnanci** při výkonu jejich funkce.

Právo obracet se na orgány EU

Každý se může písemně obracet na orgány Unie v **jednom z jazyků** Smluv a musí obdržet odpověď **ve stejném jazyce**.

Právo na přístup k dokumentům

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo na přístup k dokumentům

- **orgánů,**
- **institucí a**
- **jiných subjektů Unie**

bez ohledu na použitý nosič.

Evropský ochránce práv

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na **evropského veřejného ochránce práv** v případě **nesprávného úředního postupu** orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí.

Evropský ochránce práv **přezkoumává stížnosti** a podává o nich **zprávu**.

Veřejný ochránce práv podává **každoročně zprávu** o výsledku svých šetření **Evropskému parlamentu**.

Úkoly veřejného ochránce EU

Veřejný ochránce práv prošetřuje **různé případy nevhodného administrativního postupu** – například:

- nekalé jednání
- diskriminaci
- překročení pravomoci
- neúplné informace nebo odmítnutí informace poskytnout
- zbytečné průtahy
- použití nesprávného postupu.

Podnět k šetření

V souladu se svými povinnostmi provádí veřejný ochránce práv šetření, která **považuje za opodstatněná**, a to z **vlastního podnětu** nebo na základě **stížností** předložených mu přímo nebo prostřednictvím člena Evropského parlamentu, pokud tvrzené skutečnosti nejsou nebo nebyly předmětem soudního řízení.

Šetření veřejného ochránce

- Jestliže veřejný ochránce práv zjistí **nesprávný úřední postup**, **postoupí** věc dotyčnému orgánu, instituci nebo jinému subjektu, který má lhůtu **tří měsíců** na to, aby mu sdělil své stanovisko.
- Poté předá Evropskému parlamentu a dotyčnému orgánu, instituci nebo jinému subjektu **zprávu**.
- Osobu podávající stížnost **informuje** o výsledku tohoto šetření

Volba veřejného ochránce

Veřejný ochránce práv je volen **po každých volbách** do Evropského parlamentu na dobu jeho **funkčního období** (5 let).

Může být **jmenován opakovaně**.

Veřejný ochránce práv může být **odvolán z funkce Soudním dvorem** na návrh **Evropského parlamentu**, přestane-li splňovat podmínky nezbytné k výkonu své funkce nebo se dopustí závažného pochybení.

Nezávislost veřejného ochránce

- Veřejný ochránce práv vykonává své funkce zcela **nezávisle**.
- Nevyžaduje ani **nepřijímá pokyny** od žádné vlády, orgánu, instituce ani jiného subjektu.
- Během funkčního období **nesmí vykonávat** žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost.

Petiční právo

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má petiční právo k **Evropskému parlamentu**.

OLAF

Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF - Office de Lutte Anti-Fraude) je jediný subjekt EU pověřený:

- **odhalovat podvody** s finančními prostředky EU,
 - **vyšetřovat** je a
 - **zamezovat jim.**
-
- OLAF byl zřízen v roce 1999, má asi 420 zaměstnanců (policistů, celníků, právních expertů) z členských zemí EU.
 - OLAF má status generálního ředitelství v jehož čele stojí generální ředitel jmenovaný Evropskou komisí po konzultaci s Evropským Parlamentem

ÚLOHA OLAF

OLAF svou úlohu naplňuje tím, že

- provádí **nezávislá vyšetřování podvodů a korupce** v souvislosti s finančními prostředky EU, aby se zajistilo, že všechny peníze daňových poplatníků EU budou využity na projekty, které vytvářejí pracovní místa a přispívají k růstu v Evropě
- přispívá k **posilování důvěry občanů** v orgány EU, neboť vyšetřuje závažná pochybení zaměstnanců EU a členů jejích orgánů
- vypracovává **účinnou politiku boje proti podvodům**

Fáze vyšetřování ze strany OLAF

- Vnitřní vyšetřování
- Vnější vyšetřování
- Koordinační činnost

Vnitřní vyšetřování

- **Vnitřní vyšetřování** – tím se rozumí správní vyšetřování **v orgánech a institucích EU** s cílem odhalit podvod, korupci či jinou nezákonnou činnost, která má negativní dopad na finanční zájmy Evropských společenství. Do této kategorie spadají rovněž případy závažného neplnění služebních povinností.

Vnější vyšetřování

Vnější vyšetřování – to má rovněž správní povahu, ale provádí se mimo orgány a instituce EU.

Cílem je odhalit podvod či jinou nesrovnalost, kterých se dopustila fyzická či právnická osoba.

Aby případ spadal do této kategorie, musí se na jeho vyšetřování OLAF podílet převážnou měrou.

Koordinační činnost

Koordinační činnost – OLAF se podílí na vyšetřování, která provádějí jiné instituce EU či vnitrostátní úřady tím, že jim usnadňuje sběr a výměnu informací i kontaktů.

Pravomoc OLAF

- **OLAF má pravomoc vyšetřovat podezření na:**
- Podvod či jinou závažnou nesrovnalost, která může mít negativní dopad na finanční prostředky EU, ať již se jedná o příjmy, výdaje či aktiva ve vlastnictví orgánů EU.
- Závažné porušení povinností ze strany zaměstnanců orgánů a institucí EU.

Limity pravomoci OLAF

OLAF nemá pravomoc vyšetřovat podezření na:

- Podvod s **nulovým finančním dopadem** na prostředky EU. Takové případy se nahlašují **vnitrostátní policii**.
- Korupci, jež se **netýká** zaměstnanců orgánů a institucí EU. Takové případy se nahlašují **vnitrostátní policii**.
- Zneužití loga EU nebo jména evropské instituce či orgánu.

Pramen práva: Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

Jak Evropský úřad pro boj proti podvodům kontaktovat

Podvod můžete ohlásit **anonymně**.

Nejsou s tím spojeny žádné administrativní formality.

Stačí daný případ co nejpřesněji popsat a nejlépe doložit nějakými dokumenty.

Učinit tak můžete v **kterémkoli z 24 úředních jazyků EU**.

Podvod poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Evropských společenství na straně výdajů

v oblasti výdajů každé úmyslné jednání nebo opomenutí týkající se

1. použití nebo předložení **nepravdivých, nesprávných nebo neúplných prohlášení nebo dokladů**, které má za následek neoprávněné **přisvojení nebo zadržování** prostředků ze souhrnného rozpočtu Evropských společenství či rozpočtů spravovaných Evropskými společenstvími nebo jejich jménem,
2. **neposkytnutí informací** v rozporu se zvláštní povinností se stejnými následky,
3. neoprávněné použití těchto **prostředků pro jiné účely**, než pro které byly původně poskytnuty;

Podvod poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Evropských společenství na straně příjmů

v oblasti příjmů každé úmyslné jednání nebo opomenutí týkající se

1. použití nebo **předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů nebo dokladů**, které má za následek nedovolené snížení prostředků v souhrnném rozpočtu Evropských společenství či v rozpočtech spravovaných Evropskými společenstvími nebo jejich jménem,
2. **neposkytnutí informací v rozporu** se zvláštní povinností se stejnými následky,
3. **neoprávněné použití dovoleně získaného prospěchu** se stejnými následky.

Trestní odpovědnost vedoucích podniků

Každý členský stát přijme opatření nezbytná k tomu, aby **vedoucí podniků nebo jiné osoby s rozhodovacími nebo kontrolními** pravomocemi v podniku mohli být v souladu se zásadami stanovenými jeho vnitrostátním právem **uznáni trestně odpovědnými za podvody** poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Evropských společenství spáchané jim podřízenou osobou jednající jménem dotyčného podniku.

Soudní pravomoc

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zavedení své soudní pravomoci ve vztahu k trestným činům pokud jde o :
 1. **podvod, účastenství** na podvodu nebo **pokus** podvodu poškozujícího nebo ohrožujícího finanční zájmy Evropských společenství je spáchán zcela nebo zčásti na jeho území, včetně podvodu, z kterého byl získán prospěch na tomto území,
 2. osoba na jeho území vědomě **napomáhá nebo navádí** ke spáchání takového podvodu na území jiného státu,
 3. **pachatel je jeho státním příslušníkem**, přičemž právo tohoto členského státu může požadovat, aby jednání bylo trestné i na území státu, kde bylo spácháno.

Vydávání a trestní stíhání

Členský stát, který podle svých právních předpisů **nevydává** své státní příslušníky, přijme nezbytná opatření k zavedení **své soudní pravomoci ve vztahu k trestným činům**, jestliže byly spáchány jeho státními příslušníky mimo jeho území.

1. Každý členský stát, jehož státní příslušník je podezřelý ze spáchání trestného činu v jiném členském státě a který **nevydá** tuto osobu dotyčnému členskému státu **pouze z důvodu její státní příslušnosti**, předloží tuto věc svým příslušným orgánům za účelem případného trestního stíhání.
2. **Aby se mohlo uskutečnit trestní stíhání, předají se spisy, informace a předměty** týkající se daného trestného činu postupem podle článku 6 Evropské úmluvy o vydávání.
3. **Dožadující členský stát** bude pak **informován** o zahájeném trestním stíhání a jeho výsledku.

Povinnost vydat k trestnímu stíhání

Členský stát nesmí odmítnout vydání v případě **podvodu** poškozujícího nebo **ohrožujícího finanční zájmy Evropských společenství** pouze z toho důvodu, že jde o **daňový nebo celní trestný čin**.